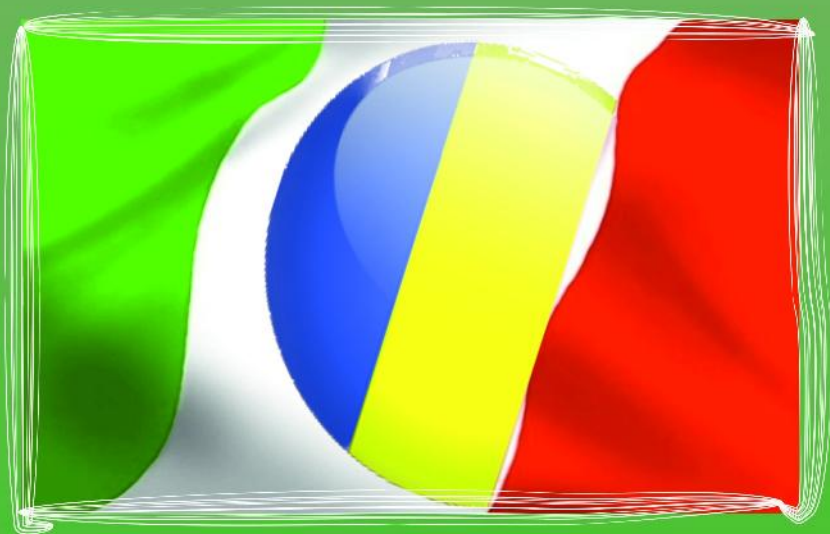

Petronela Daniela FERARU

ROMÂNII DIN TORINO
ÎNTRE
INTEGRARE
DEZINTEGRARE
ȘI REINTEGRARE

Petronela Daniela FERARU

**ROMÂNII DIN TORINO ÎNTRE
INTEGRARE, DEZINTEGRARE
ȘI REINTEGRARE**

Lumen

Iași
2011

Petronela Daniela FERARU
Românii din Torino între integrare, dezintegrare și reintegrare

Editura Lumen
Str. Țepeș Vodă, nr. 2,
Iasi, Romania
Po700714

edituralumen@gmail.com
grafica.redactia.lumen@gmail.com
prlumen@gmail.com
www.edituralumen.ro
www.librariavirtuala.com

Editorial Counsellor: Ph.D Antonio SANDU
Chief Editor: Simona PONEA
Cover Design: Irina MORARIU
Collection: Sociology

Reproduction of any part of this volume by photocopying, scanning,
copying regardless of transmission is prohibited.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale:

FERARU, DANIELA PETRONELA
Românii din Torino între integrare,
dezintegrare și
reintegrare / Daniela Petronela Feraru. -
Iași: Lumen, 2011

ISBN 978-973-166-264-0

323.1(=135.1)(71 Torino)

Petronela Daniela FERARU

ROMÂNII DIN TORINO ÎNTRE
INTEGRARE, DEZINTEGRARE
ȘI REINTEGRARE

Lumen

Iași
2011

**Pagin 1 sat
goal inten ionat**

CUPRINS

<i>ABREVIERI</i>	7
<i>Lista casetelor</i>	9
<i>Lista figurilor</i>	9
<i>Lista tabelelor</i>	9
<i>Lista graficelor</i>	10
INTRODUCERE	11
I. MIGRAȚIILE ÎN LUMEA CONTEMPORANĂ. DEFINIRE ȘI TIPOLOGII SOCIALE	15
1. Aspecte teoretice ale migrației contemporane	15
2. Migrația internațională: fenomen social sau problemă socială?	19
3. Migrația transnațională: strategii și tendințe actuale.....	23
3.1. Situația demografică a populației Uniunii Europene din 2002 și 2007.....	49
3.1.1. <i>Situația demografică a populației Uniunii Europene din 2002</i>	49
3.1.2. <i>Situația demografică a populației Uniunii Europene din 2007</i> ...	53
3.1.3. <i>Schimbările demografice ale lumii urbane la nivel global</i>	60
II. ROMÂNII DIN TORINO ÎNTRE INTEGRARE, DEZINTEGRARE ȘI REINTEGRARE. STUDIU DE CAZ	63
III. CONCLUZII	225
BIBLIOGRAFIE	231
ANEXA	237

Pagin 1 sat goal inten ionat

ABREVIERI

- IOM = International Organization for Migration
UNFPA = Fondul ONU pentru Populație
LSRS = Liga Studenților Români din Străinătate
CCME = Comisia Bisericilor pentru Migranți în Europa
DMS = Departamentul pentru Muncă în Străinătate
FMI = Fondul Monetar Internațional

Pagin 1 sat goal inten ionat

Lista casetelor

<i>Caseta 1. Ghidul de interviu</i>	68
---	----

Lista figurilor

<i>Figura 1. Resursele din țările în schimbare (1988-2003)</i>	42
<i>Figura 2. Evoluția istorică a românilor din Italia, perioada 1991-2009</i>	65
<i>Figura 3. Schema de analiză a datelor calitative</i>	72

Lista tabelelor

<i>Tabelul 1. Dependente negative și pozitive ale migrației în țara de origine și cea de destinație</i>	17
<i>Tabelul 2. Valoare remisiilor trimise de migranți în 2001</i>	28
<i>Tabelul 3. Dimensiunea și creșterea stocului migrator pe suprafața totală, 1990-2000</i>	38
<i>Tabelul 4. Schimbările demografice în Europa în 2002 (sume estimate)</i>	50
<i>Tabelul 5. Imigrația externă, 2007</i>	55
<i>Tabelul 6. Grupurile mari de imigranți în % din totalul imigrației externe, 2007</i>	57
<i>Tabelul 7. Operaționalizarea conceptelor</i>	66
<i>Tabelul 8. Nivele de „reflectare” a factorilor de determinare a migrației efective</i>	82
<i>Tabelul 9. Dezvoltarea socială. Ierarhia motivațiilor</i>	84
<i>Tabelul 10. Modelul push-pull</i>	99
<i>Tabelul 11. Tipologie comprehensiv-integrată a migrațiilor</i>	114
<i>Tabelul 12. Sistemul de relații dintre români și italieni în viziunea imigranților români</i>	125
<i>Tabelul 13. Situația dimensiunii profesionale din Italia și România în funcție de indicatorii vârstă, gen, perioada de ședere la destinație</i>	145
<i>Tabelul 14. Sector primar și un sector secundar al pieței de muncă duale</i>	148
<i>Tabelul 15. Trei tipuri de imigranți după nivelul integrării lor culturale, după variabile (sex, vârstă, cei 2 indicatori principali (asimilare, non-integrare))</i>	181

Lista graficelor

<i>Graficul 1. Valoarea remisiilor (în miliarde dolari) trimise de migranți din țările în curs de dezvoltare în anul 2001</i>	29
<i>Graficul 2. Dimensiunea și creșterea stocului migrator pe suprafața totală, 1990-2000</i>	39
<i>Graficul 3. Țări cu stocul cel mai mare de migrație internațională, 2000 (milioane)</i>	40
<i>Graficul 4. Țările cu cel mai mare procentaj al stocului de migrație internațională, 2000 (țări cu populație de peste un million de locuitori și peste)</i>	41
<i>Graficul 5. Creșterea globală a remisiilor migranților</i>	43
<i>Graficul 6. Fluxurile de remisii pe regiuni, 2004</i>	44
<i>Graficul 7. Vârsta</i>	87
<i>Graficul 8. Genul</i>	87
<i>Graficul 9. Starea civilă</i>	88
<i>Graficul 10. Reîntregirea familiei la destinație</i>	89
<i>Graficul 11. Numărul de copii</i>	89
<i>Graficul 12. Religia</i>	90
<i>Graficul 13. De câți ani sunteți în Italia?</i>	90
<i>Graficul 14. Mediul de proveniență din România</i>	118
<i>Graficul 15. Spațiul socioeconomic la destinație</i>	118
<i>Graficul 16. Studii</i>	129
<i>Graficul 17. Integrarea profesională pe piața muncii italiene a celor cu studii superioare</i>	147
<i>Graficul 18. Județele de proveniență a migranților</i>	202

INTRODUCERE

Apariția volumului de față ține de specificul tezei de doctorat cu titlul *Religie și migrație în România contemporană. Studiu de caz: Românii din Italia*. Deoarece spațiul impus prezentării datelor este unul destul de larg am optat pentru varianta de a publica studiul integral, separat de conținutul tezei de doctorat. Această carte se întrepătrunde sub aspecte teoretice și de conceptualizare cu abordările recente în domeniul migrației externe din România. Întregul demers al cercetării demonstrează reflecția aspectelor legate de integrarea, adaptarea și asimilarea comunităților de români din Italia din perspectiva prelungirii perioadei de ședere în spațiul de destinație cât și din perspectiva unei eventuale revenirii în țară.

Atunci când este pusă în discuție tema migrației internaționale importante sunt cazurile întrucât, emigrația este diferită de la caz la caz. Natura fenomenului migrației este exprimată începând cu conceptualizarea, definirea termenului, descrierea caracteristicilor punctând elementele ce țin de asemănări și diferențe cu rezultatele unor altor studii efectuate de alți autori pe aceeași temă. Așadar, pentru început sunt efectuate o serie de clarificări preliminare.

Ca, atare apariția volumului justifică anumite situații problematice în ceea ce privește aspectele legate de integrare migranților la destinație, dezintegrarea acestora de la locul stabilirii o dată cu intenția de a reveni în România, și reintegrarea lor la locul de origine prin acceptarea diferențelor. Motivele migrației sunt în general aceleași, precum îmbunătățirea nivelului de trai pentru individ și familia acestuia, investiții pe termen mediu și lung, creșterea oportunităților profesionale și de studiu. Factorii „determinanți”, în cazul migrației sunt considerați astăzi mai puțini prin prisma unor forțe care acționează asupra

indivizilor ca niște elemente structurale de care indivizii țin cont atunci când iau în considerare posibilitatea de a emigra. Migrația reprezintă pentru ei o soluție ultimă în rezolvarea problemelor de trai pe care le oferă individului și familiei societatea din care aceștia provin.

Legat de *integrarea* migranților în comunitățile de primire, accentul cade pe problema adaptării migranților în comunitățile de adopție prin viața și munca prestată acolo. Vorbim aici de două culturi diferite fapt care poate ridica probleme de *integrare* și *adaptare*. Un rol esențial îl are aici biserica prin reprezentanții săi. Biserica are astăzi o misiune în plus în contextul unei lumi mereu în schimbare, o lume în care actualitatea este subliniată inclusiv prin teme precum migrația populației. Așa cum bine se poate observa din datele prezentate pe tot parcursul studiului de față, fenomenul migrației este unul destul de complex și are foarte multe aspecte pastorale.

Studiul calitativ se încheie cu verificarea celor trei ipoteze de lucru stabilite, vedem în ce măsură ele se confirmă s-au nu și dacă obiectivul nostru a fost atins fiind punctate și aspecte legate de cele două modalități de abordare care fac referire la etapele procesului de migrare și nivelele de integrare. Privind cele trei etape integrare, dezintegrare și reintegrare, ele fac referire, pe rând, la : *integrarea* la locul de sosire a migranților ; *dezintegrarea* de la destinație o dată cu decizia de a reveni în țara de origine; și reintegrarea “acasă” în comunitate, familie și mai ales printre non-migranți. Dezbaterea principală are loc pe dimensiunea integrare și mai puțin pe cea de dezintegrare și reintegrare deoarece subiecții cercetării de față nu doresc în cea mai mare parte să revină în România sau vorbesc despre o eventuală reîntoarcere bazată pe o serie de condiționări specifice. Cât privește problema *reintegrării* la locul de plecare, aceasta se pune în termeni relativi întrucât revenirea este un comportament în întregime voluntar și nu surprinde migrantul mai ales că el vine pregătit pentru o dublă acțiune, revenire- remigrare, în situația în care condițiile și resursele din țară nu-l satisfac. Cu alte cuvinte,

atât revenirea cât și re-migrarea sunt condiționate în bună măsură de modul în care migranții estimează efectele șederii lor în România.

Pe tot parcursul studiului de față sunt evidențiate aspectele legate de etapele procesului de migrație care țin de ambele țări implicate în actul migrației, țara de origine și țara de destinație. Analiza cuprinde o dublă abordare, într-o primă fază accentual este pus pe etapele procesului de migrație și mai apoi pe cele trei nivele de integrare în etapele procesului de migrație și anume, adaptare, asimilare și participare.

De asemenea, vor fi întâlnite aspecte ce țin de cauzalitate, forme de manifestare și efecte ale migrației destul de variate, fiind determinate de o serie de circumstanțe economice, politice, culturale și sociale, ceea ce va îngreuna elaborarea unei teorii generale sau a unor modele cu aplicabilitate universală în descrierea și explicarea fenomenului migrației internaționale.

Încă de la început trebuie precizat că datele cercetării de față sunt valabile pentru ideile inițiale stabilite, pentru scopul acestei investigații, pentru obiectivele stabilite, pentru ipotezele de lucru, astfel spus, pentru construcția socială și judecățile de valoare emise în această cercetare științifică și pentru perioada stabilită. Rezultatele cercetării sunt valabile, doar pentru unitățile de analiză în cauză, fără a generaliza aceste rezultate la întregul univers al populației investigate. Fiecare din ideile și concluziile specifice cercetării pot deveni propoziții și puncte de plecare valide pentru multe alte studii în domeniu.

Continuarea acestui volum o puteți lectura achiziționând volumul de pe

www.editalumen.ro

www.lumenpublishing.com

sau din librăriile noastre partenere.

ISBN 973-166-264-2

9 789731 662640

Publicat cu finanțarea:

Conținutul acestui volum nu
reprezintă în mod necesar
punctul de vedere al Editurii
Lumen sau al finanțatorilor

media

LUMEN

www.EdituraLumen.com